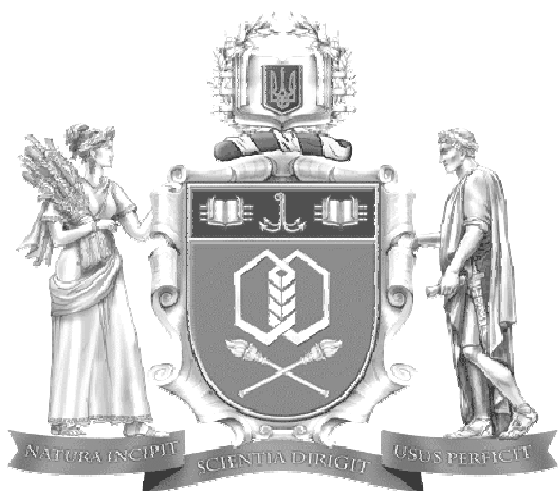

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

46

НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

Матеріали конференції

*Перспективи розвитку
науково-методичного забезпечення навчального
процесу в умовах запровадження нового
Закону України «Про вищу освіту»*

ОДЕСА 2015

Матеріали друкуються відповідно до рішення 46-ї науково-методичної конференції ОНАХТ “Перспективи розвитку науково-методичного забезпечення навчального процесу в умовах запровадження нового Закону України «Про вищу освіту»”, яка проходила 8–10 квітня 2015 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Загорученко М.В., канд. техн. наук, доцент,
Капрельянц Л.В., д-р техн. наук, професор,
Кананихіна О.М., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Волков В.Е., д-р техн. наук, професор,
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор,
Кручек О.А., канд. техн. наук, доцент,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Нарушевич-Васильєва О.В., канд. філол. наук, доцент.

можливостями отримання необхідної інформації на об'єкті дослідження тощо). Для більш ефективного використання часу, який виділяється на курсове та дипломне проектування, на кафедрі реалізовано наскрізне проектування, а саме: виконаний курсовий проект у 1-му семестрі є частиною майбутнього дипломного проекту, який буде виконуватися у 2-му семестрі. Підготовку до виконання дипломного проекту планується починати на молодших курсах. Завчасний вибір теми дипломного проекту дозволяє студенту використовувати виконані ним раніше курсові проекти, науково-дослідні роботи, звіти з виробничої та переддипломної практик при виконанні дипломного проекту.

Передбачені заходи пред'являють більш вищі вимоги як до студентів, так і до їх керівників, а також до призначення тем дипломних проектів.

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ЯК ФАКТОР ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

М.М. Зацеркляний

Якість освіти залежить від поєднання високого рівня теоретичної і практичної підготовки. Сьогодні досить гостро стоїть питання стосовно того, як приблизити характер навчання студентів до вимог сучасного життя і скоротити тривалість післявузівської адаптації випускника, як дати йому не тільки хороші теоретичні знання, але і навички реальної діяльності при ринковій економіці, як зробити його спроможним зразу ж після закінчення вищого навчального закладу включитися у серйозну практичну діяльність і отримати хорошу роботу по спеціальності.

Процес підготовки сучасного фахівця у галузі охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів і екологічної безпеки, у значній мірі повинен бути направлений не на накопичення певного рівня знань, а на професійний, особистий розвиток і саморозвиток фахівця, на формування його ціннісних пріоритетів. Складним і відповідальним етапом на шляху до професії еколога є практична підготовка студентів.

Практики слугують серйозній мотивації формування стійких навичок використання отриманих знань у конкретних виробничих ситуаціях. Спрацьовує принцип: краще засвоюється те, що включено у діяльність і направлено на використання у майбутній роботі.

Організація і проведення усіх видів практик для студентів напряму підготовки «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» на кафедрі теплофізики та прикладної екології ОНАХТ, здійснюється у відповідності з «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України».

Практична підготовка студентів розглядається як фактор підвищення якості освіти. У зв'язку з цим нами робиться акцент на організаційний і змістовний аспекти практики.

Практика студентів є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки спеціалістів і проводиться на оснащених відповідним чином базових об'єктах (Департамент охорони навколишнього природного середовища Одеської обласної державної адміністрації, Державна екологічна інспекція з охорони довкілля Північно-Західного регіону Чорного моря, Державна екологічна інспекція Одеської області, Департамент екології та розвитку рекреаційних зон Одеської міської ради, Український науковий центр екології моря, Одеський філіал «Інфоксводоканал»), а також на сучасних підприємствах і в організаціях різних галузей господарства і державного управління.

Підставами для вибору підприємства, організації чи установи в якості об'єкта практики є:

- існуюча і відпрацьована система підготовки фахівців, що склалася на факультеті і кафедрі, концепція навчання і виховання в академії;
- використання сучасних концепцій навчання і виховання;
- матеріально-технічне забезпечення об'єкта практики сучасними засобами дослідження стану довкілля і природних ресурсів;
- можливість використання бази практики для проведення науково-дослідної роботи студентами;
- можливість отримання навиків практичної роботи студентами;
- емоційна насиченість навчального процесу на об'єкті практики;
- можливість майбутнього працевлаштування;
- можливість об'єкта практики прийняти студентів на практику групами не менше 5-7 чоловік;
- наявність фахівців, що отримали спеціальність у нашій академії.

Організаційна структура практик традиційна: це установочні і підсумкові збори. На підсумкових конференціях обговорюються конкретні проблемні питання. Зберігається традиція запрошувати студентів молодших курсів на підсумкову конференцію студентів старших курсів.

Усі студенти забезпечені програмами практики. Завдання на практику відображають специфіку баз практики, містять індивідуальні плани НДРС.

Організаційний і змістовний аспекти технологічної практики для студентів 4-го курсу з боку вищого навчального закладу суттєво впливає на підготовку майбутніх фахівців: основна маса спеціалістів і магістрів відмічають, що технологічна практика на базових об'єктах допомогла їм краще підготуватися до роботи за спеціальністю. По ступеню ефективності професійної підготовки, студентами їй відводиться одно з перших місць. Після проходження практик, загальна кількість студентів, що позитивно відносяться до своєї спеціальності, збільшується.

До керівництва практикою студентів залучаються тільки ті викладачі кафедри, що мають досвід роботи в екологічних структурах, органах охорони навколишнього природного середовища, чи пройшли підвищення кваліфікації на відповідних посадах підприємств, організацій, установ.

Основна теза підготовки спеціалістів – зв'язок вищої школи з життям.

Проблеми підготовки фахівців, у тому числі і для галузі охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних

ресурсів та екологічної безпеки, які були б здатні ефективно працювати в сучасних умовах, є актуальними від початку економічних перетворень в Україні.

Найбільш суттєвою проблемою екологічної освіти є відсутність системного підходу при практичній підготовці фахівців. Випускники вищого навчального закладу, маючи певну теоретичну підготовку, мало знайомі з діяльністю державних органів, відомств, організацій, підприємств щодо здійснення практичних заходів у напрямку покращення стану навколишнього природного середовища, охорони і раціонального використання природних ресурсів, екологічної безпеки.

Недостатньо здійснюється знайомство студентів з екологічними проблемами країни, відповідного регіону, практичними кроками у напрямку вирішення цих проблем. Сучасний стан вирішення цих проблем дає нам підстави окреслити основні, найбільш доцільні пропозиції, стосовно удосконалення практичної складової у підготовці фахівців-екологів, які б активізували цю роботу. Це зокрема:

- здійснювати практичну підготовку на кращих базових об'єктах регіону, в державних органах охорони навколишнього природного середовища, в наукових центрах екологічного спрямування;

- практикувати проведення екскурсій на екологічно-небезпечні об'єкти, об'єкти природно-заповідного фонду, атестовані і акредитовані лабораторії, відділи аналітичного контролю і моніторингу державних органів охорони навколишнього природного середовища;

- залучати до проведення занять працівників з охорони довкілля кращих підприємств, провідних фахівців державних управлінь та Міністерства охорони навколишнього природного середовища;

- практикувати стажування студентів старших курсів на посадах спеціалістів з охорони довкілля промислових підприємств, державних органів з охорони навколишнього природного середовища, інспекційних органів;

- курсові роботи та проекти, реферати, дипломні роботи та проекти виконувати на реальних матеріалах за заявками підприємств, установ, державних природоохоронних структур.

Актуальним і важливим є поглиблення міжнародного аспекту екологічної освіти, яке забезпечується введенням нових дисциплін (основи екологічного управління, міжнародна екологічна політика, екологічні ризики і безпека тощо). Значна увага має бути приділена післямагістерській освіті та розробці програм цієї освіти.

Важливим заходом є перегляд нормативно-правових актів у галузі екологічної освіти, гармонізація нормативно-законодавчих матеріалів екологічної освіти України з вимогами законодавства ЄС і широке впровадження нових форм екологічного навчання.

Цілями сьогодення повинні стати: проведення міждисциплінарних досліджень; підготовка спеціалістів у галузі управління природними ресурсами; залучення наукового потенціалу до проблем методології раціонального дослідження ресурсів; надання допомоги у плануванні і реалізації наукових проектів і навчальних програм. Основна діяльність: підготовка і виконання

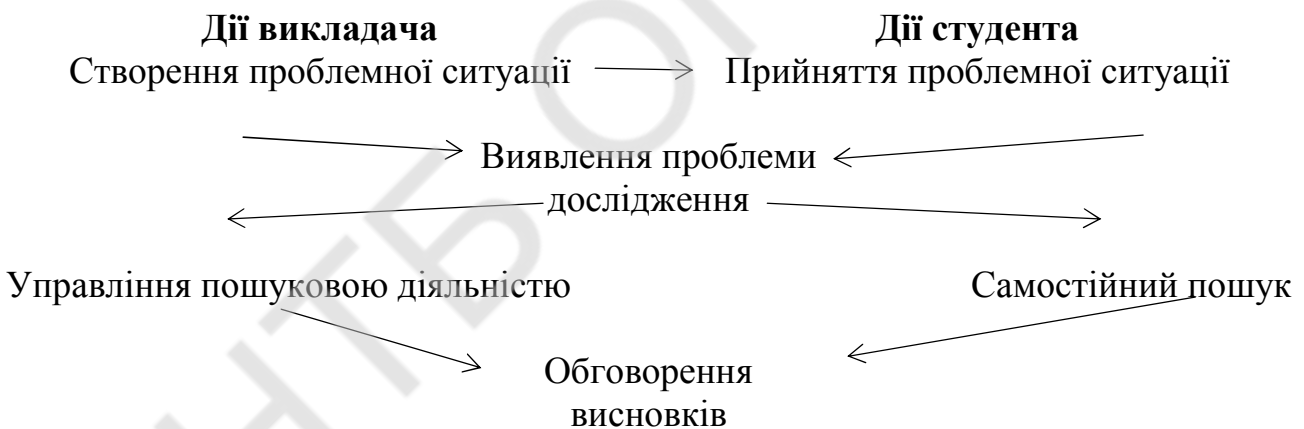
проектів по головних проблемних напрямках (збереження і моніторинг стану біорізноманіття і екосистем, стабільне управління природними ресурсами, інтеграція соціально-культурного і етнічного підходів при освоєнні земель, формування політики землекористування); створення і управління мережею біосферних заповідників; формування наукових мереж за тематичними і географічними признаками; написання книг, звітів, інформаційних матеріалів.

ПРОБЛЕМНІ ЛЕКЦІЇ В ПІДГОТОВЦІ ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ФАХІВЦІВ

І.А. Дюдiна, Н.А. Ткаченко, Є.О. Iзбаш

Сучасні освітні технології повинні орієнтуватись на підготовку кадрів, спроможних ефективно керувати інноваційними процесами, розробляти і впроваджувати інноваційні проекти тощо. Потреба в таких висококваліфікованих спеціалістах вже сьогодні дуже висока і буде постійно зростати. За таких умов найбільш перспективним виявляється проблемне викладання навчального матеріалу, орієнтоване на розвиток професійного проблемного мислення.

Структуру технології проблемного навчання можна представити наступною нижченаведеною схемою.

Технологія проблемного навчання готує студентів до самоменеджменту і дозволяє: виявляти проблему в різноманітних ситуаціях, ставити мету і планувати процес її досягнення, здійснювати оцінку отриманих результатів. Таким чином засвоєння знання відбувається в творчому процесі.

Переваги проблемних лекцій перед традиційним інформаційно-пояснювальним їх викладанням не усувають деяких проблем в їх максимальному практичному застосуванні.

По-перше, необхідно уникати формального підходу до проблемних ситуацій, коли процес пізнання явищ не викликає у студентів труднощів. По-друге, обов'язково треба дотримуватись дидактичного принципу доступності матеріалу, тобто неможливо формулювати такі проблемні завдання, що не співвідносяться з рівнем підготовки аудиторії. Іноді помилкою є таке формулювання проблемного питання, що не відрізняє його від інформативного

КАДРИ ДЛЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ В.В. Немченко	80
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУВАННЯ Д.О. Жигунов, О.С. Волошенко	81
ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ЯК ФАКТОР ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ М.М. Зацеркляний	83
ПРОБЛЕМНІ ЛЕКЦІЇ В ПІДГОТОВЦІ ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ФАХІВЦІВ І.А. Дюдiна, Н.А. Ткаченко, Є.О. Ізбаш	86
ПОГЛЯДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ДИПЛОМНИХ ПРОЕКТІВ О.В. Севастьянова, Н.А. Ткаченко	88
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ПРИ РОЗРОБЦІ КНМЗД «ХІМІЯ І ФІЗИКА МОЛОКА І МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ» І.А. Дюдiна, Н.А. Ткаченко	90
КОНЦЕПЦІЇ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУВАННЯ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРОВІДНИХ ПІДПРИЄМСТВ В.Є. Браженко, О.О. Фесенко	91
РОЛЬ ПАРЕМІЙ У СУЧАСНІЙ КОМУНІКАТИВНІЙ ПРАКТИЦІ Г.І. Віват	92
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНИХ СТАНДАРТІВ НОВОГО ПОКОЛІННЯ О.В. Нарушевич-Васильєва	93
КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО НАУКОВОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ А.В. Макаринська, О.Є. Воєцька	96
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ А.В. Макаринська, Н.В. Хоренжий	97
АКТИВІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ О.Є. Воєцька, А.П. Лапiнська, А.В. Макаринська	99
ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПРАКТИКА: ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ О.Є. Воєцька, А.П. Лапiнська, Т.В. Бордун	100
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЇ ХАРЧОВИХ ВИРОБНИЦТВ» О.Є. Воєцька, Т.В. Бордун	101
ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ Г.В. Ангелов, Л.Л. Блохіна	102
СУТЬ І СПЕЦИФІКА ТЕОРІЇ НАВЧАННЯ У ВНЗ Г.А. Шевченко, Ю.М. Мельник, А.П. Зюганов	103
ЛЕКЦІЯ ЯК НЕІМІТАЦІЙНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ Г.А. Шевченко	104
СУТЬ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ СУЧАСНОГО СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ З ФІЛОСОФІЇ Ю.М. Мельник, Г.А. Шевченко, А. П. Зюганов	106
РОЗШИРЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ БАЗИ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ПОЛІТОЛОГІЇ ЯК ОДИН З АСПЕКТІВ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ Є.В. Іванов	107
ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ Ю.М. Мельник	108
ІНФОРМАЦІЙНИЙ САЙТ ВИКЛАДАЧА Н.О. Дец, Д.В. Дец	109
РОЛЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ОНАХТ Т.А. Манолі, Г.С. Паламарчук, С.А. Памбук, Н.М. Кушніренко	110
КОМПЛЕКСНІ ДИПЛОМНІ ПРОЕКТИ У СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ Л.В. Агунова, Н.Г. Азарова	112
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКОНАННІ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ З «ОСНОВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ» Т.В. Стрікаленко, О.М. Берегова, В.М. Тіщенко, Ю.В. Дудник	113